„Þjóðin á rétt á skýringum á þeirri ákvörðun“

Á hjúkrunar- og dvalarheimilinu Brákarhlíð í Borgarnesi hefur gengið hægt að breyta dvalarrýmum í hjúkrunarrými á sama tíma og biðlistar eftir hjúkrunarrýmum lengjast víða um land. Inga Dóra Halldórsdóttir, framkvæmdastjóri Brákarhlíðar, segir kerfið ekki fylgja raunverulegri þjónustuþörf aldraðra. *Læknablaðið* ræddi við hana

■■■ Olga Björt Þórðardóttir

„Við höfum mannauðinn og alla innviði til staðar. Það sem vantar er einfaldlega heimild til að laga kerfið að þeirri þróun sem hefur orðið,“ segir Inga Dóra og bendir á að samkvæmt kröfulýsingu stjórnvalda sé skýrt aðgreint á milli dvalarrýma og hjúkrunarrýma á hjúkrunarheimilum. Dvalarrými séu ætluð fólki sem þurfi minni þjónustu. „Þessi skipting endurspeglar ekki lengur raunveruleikann. Áður fyrr var fólk sem flutti í dvalarrými miklu hraustara og meira sjálfbjarga en í dag. Í dag er enginn biðlisti í dvalarrými en biðlistinn lengist í hjúkrunarrými.“

Í Brákarhlíð eru alls 58 rými. Í byrjun janúar 2024 fengum við heimild til að breyta tveimur dvalarrýmum í hjúkrunarrými og við höfum komist niður í 10 dvalarrými, en alltaf tímabundið. Stjórnendur hafa um árabil reynt að breyta skiptingunni til að mæta aukinni þörf fyrir hjúkrunarrými. Enginn biðlisti er eftir dvalarrýmum en bið eftir hjúkrunarrýmum er löng. „Þessi þróun var fyrirséð fyrir mörgum árum og við höfum unnið markvisst að því að laga starfsemina að breyttum þörfum,“ segir Inga Dóra.

Í september í fyrra fékk Brákarhlíð heimild frá heilbrigðisráðuneytinu til að breyta tíu dvalarrýmum í hjúkrunarrými tímabundið. Með breytingunum stóðu sjö dvalarrými eftir og þegar þau losna er ekki heimild til að stytta biðlistann í hjúkrunarrými. „Á sama tíma eru hjúkrunarheimili beðin um að taka við fleiri einstaklingum. Það gengur einfaldlega ekki upp þegar rýmin sem við höfum leyfi fyrir samsvara ekki þeirri þjónustu sem fólk þarf.“

Samningar við Sjúkratryggingar Íslands geri ráð fyrir tímabundnum breytingum þar sem dvalarrýmum sé breytt í hjúkrunarrými eða svokölluð biðhjúkrunarrými fyrir fólk sem kemur beint af Landspítala eða Heilbrigðisstofnun Vesturlands og bíður eftir varanlegu hjúkrunarrými. Slíkar breytingar hafi þó aðeins verið heimilaðar tímabundið og því óvissa um framtíðina. „Við erum í raun að fá tímabundnar lausnir á vandamáli sem er augljóslega varanlegt,“ segir Inga Dóra.

Inga Dóra Halldórsdóttir, framkvæmdastjóri Brákarhlíðar.

Hún bendir einnig á að rekstrarforsendur séu ólíkar. Ríkið greiðir umtalsvert lægra daggjald fyrir dvalarrými en hjúkrunarrými, þrátt fyrir að þjónustuþörfin í dvalarrýmunum hafi aukist mikið. „Þetta eru rými sem eru í raun börn síns tíma. Kerfið hefur einfaldlega ekki fylgt þeirri þróun sem hefur orðið í öldrun þjóðarinnar.“

Að mati Ingu Dóru flækir skipting ábyrgðar milli ráðuneyta málið enn frekar. Eftir síðustu þingkosningar hafi umsýsla almennra dvalarrýma verið færð yfir til félags- og húsnæðismálaráðuneytisins á meðan hjúkrunarrými séu áfram á ábyrgð heilbrigðisráðuneytisins. Bygging hjúkrunarheimila heyri hins vegar undir enn annað ráðuneyti, mennta- og barnamála. „Þessu hefur í raun verið skipt upp og það er mjög erfitt að sjá rökin fyrir því,“ segir hún og bætir við að þjóðin eigi rétt á skýringum á þeirri ákvörðun.

Á sama tíma glímir Landspítalinn við mikinn vanda við að útskrifa sjúklinga sem bíða eftir hjúkrunarrými. Inga Dóra segir það sýna skýrt hversu mikilvægt sé að nýta þau rými sem þegar eru til staðar. „Það virðist vera auðveldara að byggja ný hjúkrunarheimili en að breyta rýmum sem þegar eru til. Við höfum allt sem þarf hér til að sinna þessari þjónustu. Fólkið okkar á annað og betra skilið en aukið flækjustig innan stjórnsýslunnar.“

Læknablaðið
THE ICELANDIC MEDICAL JOURNAL

Hlíðasmára 8
201 Kópavogi
sími 564 4104

Útgefandi
Læknafélag Íslands

Ritstjórn
Helga Ágústa Sigurjónsdóttir, ritstjóri og ábyrgðarmaður
Geir Hirlekar
Hallgerður Lind Kristjánsdóttir
Lilja Sigrún Jónsdóttir
Ólöf Jóna Elíasdóttir
Sigurður Sverrir Stephensen
Örvar Arnarson

Tölfræðilegur ráðgjafi
Sigrún Helga Lund

Ritstjórnarfulltrúi
Rósa Steinunn Sturludóttir
rosa@lis.is

Blaðamenn
Olga Björt Þórðardóttir
Kristborg Bóel Steindórsdóttir

Auglýsingar
Íris Fjóla Bjarnadóttir
iris@lis.is

Umbrot
Margrét E. Laxness
melax@lis.is

Prófarkalestur
Aðalsteinn Eyþórsson

Upplag
2040

Áskrift
28.600,- m. vsk.
Lausasala
2.860,- m. vsk.

Prentun og bókband
Litróf
Vatnagörðum 14
104 Reykjavík

Dreifing
Íslandspóstur
Höfðabakka 9
110 Reykjavík

© Læknablaðið
Læknablaðið áskilur sér rétt til að birta og geyma efni blaðsins á rafrænu formi, svo sem á netinu. Blað þetta má eigi afrita með neinum hætti, hvorki að hluta né í heild, án leyfis.

Fræðigreinar Læknablaðsins eru skráðar (höfundar, greinarheiti og útdrættir) í eftirtalda gagnagrunna: Medline (National Library of Medicine), Science Citation Index (SciSearch), Journal Citation Reports/Science Edition, Scopus og Hirsluna, gagnagrunn Landspítala.

The scientific contents of the Icelandic Medical Journal are indexed and abstracted in Medline (National Library of Medicine), Science Citation Index (SciSearch), Journal Citation Reports/Science Edition and Scopus.

ISSN: 0023-7213